



ประโยค ป.ธ.๓
วิชา แปลมคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑. มยํ ก็ หนู กโรมาติ ภูมมฏจกเทเว อาทิ กตฺวา ยาว อกนิฏฺจพฺรหฺมโลก
สพฺพเทวตา สกฺกาโร กรีสฺสุ ฯ ตตฺถ นาคา โยชนิกานิ ฉตฺตาทิฉตฺตานิ อุกฺขิปีสฺสุ ฯ เอวํ
เทวฺจ นาคา ภูมิตฺเล มนุสฺสา รุกฺษคจฺฉปฺพตฺวาทีสุ ภูมมฏจกเทวตา อนฺตลิกฺเข
อากาสฏฺจกเทวตาทิ นาคภวณํ อาทิ กตฺวา จกฺกวาพีปริยนฺเตน ยาว พฺรหฺมโลกา ฉตฺตาทิ
ฉตฺตานิ อุสฺสาปิตานิ อหฺลฺสุ ฯ ฉตฺตฺนฺตเรสุ ธฺชา ธฺชนฺตเรสุ ปตฺกกา เตสํ อนฺตรนฺตฺรา
ปฺปฺพทามวาสจฺฉนฺธรูปาทิสกฺกาโร อโหสิ ฯ สพฺพาลงฺการปฏฺิมนฺตฺิตา เทวปฺตฺตา ฉนฺเวสํ
คเทตฺวา อุกฺโขสฺยมานา อากาเส วิจฺรีสฺสุ ฯ ตโยเอว กิร สฺมาคฺมา มหฺนฺตา อหฺลฺสุ ยมก-
ปฏฺิทรียสฺมาคโม เทโวโรหฺนสฺมาคโม อยํ คจฺโคโรหฺนสฺมาคโมติ ฯ ปฺรตีเร พิมฺพิสาโรปิ ลิจฺฉวีทิ
กตฺสกฺการโต ทฺวิคฺฉนํ สกฺกาโร สฺชเชตฺวา ภควโต อาคมนํ อฺทิกฺขมาโน อฏฺจาลิ ฯ สตฺถา
คจฺกาย อฺโฆสฺส ปฺลเสสฺส ราชฺฐนํ มหฺนฺตํ ปฺริจจาคํ โอลฺเกตฺวา นาคาทินฺนฺจ อชฺฉมาสยํ วิทิตฺวา
เอเกกาย นาวาย ปฺณจปฺณจกิกฺขุสฺตปฺริวารํ เอเกกํ นิมนฺิตพฺุทฺธํ มาเปสิ ฯ โส เอเกกสฺส
เสตฺจฉตฺตสฺส เจว กปฺปรุกฺษสฺส จ มาลาปฺปฺพทามสฺส จ เทวฺจ นาคคณฺปรีวโต โทติ ฯ
กมฺมฏฺจกเทวตาทิสฺปิ เอเกกสฺมี โอลฺกาเส สปฺริวารํ เอเกกํ นิมนฺิตพฺุทฺธํ มาเปสิ ฯ
(ธมฺมปทฏฺจกถาย สตฺตโม ภาโคหน้า ๕๒ - ๕๓)

แปล โดยอรรถ

๒. ภิกขุ ตถาคตสฺส อโรเจสุ ภานเต ชุมมารามสฺส ตุมฺहेสุ สินฺทมตฺตปิ
 นตฺถิ สตฺถา กิร ปรินิพฺพายิสฺสติ กิ ฺนุไซ กริสฺสามาติ อมฺเหติ สทฺธิ สมนฺนตฺนมตฺตปิ
 น กโรตีติ ฯ สตฺถา ตํ ปกฺโกสาเปตฺวา สจฺจํ กิร ตฺวํ เอวํ กโรสีติ ปุจฺฉิ ฯ สจฺจํ
 ภาเนติ ฯ กิการณฺาติ ฯ ตุมฺเห กิร จาตุมฺมาสจฺจเยน ปรินิพฺพายิสฺสถ อทฺถจฺมฺหิ
 อวิตฺราโค ตุมฺहेสุ ธรณฺเตสฺสเยว วายมิตฺวา อรหตฺตํ ปาปฺปณฺิสฺสามีติ ตุมฺเหติ เทสิตํ ชมฺมํ
 อวาชฺชามิ จินฺตมฺมิ อนุสฺสรมฺมิติ ฯ สตฺถา สาธุ สาธุติ ตสฺส สาธุการํ ทตฺวา ภิกฺขเว
 อญฺเณนปิ มยิ สินฺทวนฺตฺน ภิกฺขุณา ชุมมารามสฺสทิสฺเสนว ภวิตพฺพํ น ทิ มยฺหํ
 มาลาคนฺธาทิํ ปุชฺชํ กโรนฺตฺวา ปุชฺชํ กโรนฺติ นาม ชุมฺมานุชฺชมํ ปฏิปชฺชนฺตฺวาเยว มํ
 ปุชฺเชนฺติ นามาติ วตฺวา อิมํ คาถมาท

ชุมมาราโม ชุมฺรโต ชมฺมํ อฺนฺวิจฺินฺตฺยํ

ชมฺมํ อฺนฺุสฺสรํ ภิกฺขุ สทฺชฺชมฺมา น ปริหายตีติ ฯ

ตตฺถ นิวาสนฺตฺเถน สมถฺวิปฺสฺสนาชฺมโม อาราโม อสฺสชาติ ชุมมาราโม ตสฺมีเยว
 ชมฺเม รโตติ ชุมฺรโต ตสฺเสว ชมฺมสฺส ปฺนฺปฺปนํ จินฺตฺนตฺยา ชมฺมํ อฺนฺวิจฺินฺตฺยํ ตํ ชมฺมํ
 อวาชฺชนฺโตติ อตฺถโ ๑ (ชมฺมปทฺฐจกถาย อฏฺฐโม ภาค/หน้า ๕๙ - ๖๐)



ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาที.



เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.เทวดาทั้งปวง ท. กระทำ ซึ่งเทวดาผู้ดำรงอยู่ที่ภาคพื้น ท. ให้เป็นต้น เพียงใด แต่พรหมโลกชั้นนอกนิกรูระ คิดแล้วว่า อ.เรา ท. จะกระทำ ซึ่งอะไร หนอ ดังนี้ กระทำแล้ว ซึ่งสักการะ ๑ อ. - ในมนุษย์และอมมนุษย์ ท. เหล่านั้นหนา - นาค ท. ยกขึ้นแล้ว ซึ่งฉัตรและฉัตรซ้อน ท. อันมีโยชน์หนึ่งเป็นประมาณ (อันประกอบแล้วด้วยโยชน์หนึ่ง) ๑ อ.ฉัตรและฉัตรซ้อน ท. เป็นฉัตรอันมนุษย์และอมมนุษย์ ท. คือ อ.นาค ท. ในภายใต้ อ.มนุษย์ ท. บนพื้นแห่งแผ่นดิน อ.เทวดาผู้ดำรงอยู่บนภาคพื้น ท. ในที่ ท. มีต้นไม้และกอไม้และภูเขาเป็นต้น อ.เทวดาผู้ดำรงอยู่ในอากาศ ท. ในอากาศเป็นที่เห็นซึ่งรูปในระหว่าง ให้ยกขึ้นแล้ว กระทำ ซึ่งภพแห่งนาค ให้เป็นต้น เพียงใดแต่ พรหมโลก โดยภูมิภาคอันมีจักรวาลเป็นที่สุตรอบ ได้เป็นแล้ว ด้วยประการฉะนี้ ๑ อ.ธงชาย ท. ได้มีแล้ว ในระหว่างแห่งฉัตร ท. อ.ธงแผ่นผ้า ท. ได้มีแล้ว ในระหว่างแห่งธงชาย ท. อ.สักการะมีพวงแห่งดอกไม้และจุดเป็นเครื่องอบและรูปเป็นต้น ได้มีแล้ว ในระหว่าง ๆ แห่งธงชายและธงแผ่นผ้า ท. เหล่านั้น ๑ อ.เทพบุตร ท. ผู้ประดับแล้วด้วยเครื่องประดับทั้งปวง ถือเอาแล้ว ซึ่งเพศแห่งบุคคลผู้เล่นซึ่งมหรสพ เทียบปาวร้องอยู่แล้ว ในอากาศ ๑ ได้ยินว่า อ.สมาคม ท. สาม นั้นเทียว คือ อ.สมาคมในกาลเป็นที่กระทำซึ่งยมกปาฏิหาริย์ อ.สมาคมในกาลเป็นที่เสด็จลงจากเทวโลก อ.สมาคมในกาลเป็นที่เสด็จลงสู่แม่น้ำชื่อว่าคงคานี้ เป็นสมาคมใหญ่ ได้เป็นแล้ว ๑ แม้อ.พระเจ้าพิมพิสาร ทรงจัดแจงแล้ว ซึ่งสักการะ อันคุณด้วยสองกว่าสักการะอันอันเจ้าลิจฉวี ท. กระทำแล้ว ได้ประทับยืนทอดพระเนตรอยู่แล้ว ซึ่งการเสด็จมาแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้า ที่ฝั่งอื่น ๑ อ.พระศาสดา ทรงแลดูแล้ว ซึ่งการบริจาด อันใหญ่ของพระราชา ท. ที่ข้าง ท. ทั้งสอง แห่งแม่น้ำชื่อว่าคงคาด้วย ทรงทราบแล้ว ซึ่งอัธยาศัยของอมมนุษย์ ท. มีนาคเป็นต้นด้วย ทรงเนรมิตแล้ว ซึ่งพระพุทธรเจ้าอันพระองค์ทรงเนรมิตแล้ว องค์หนึ่ง ๆ ผู้มีร้อยแห่งภิกษุห้าห้าเป็นบริวาร ในเรือลำหนึ่ง ๆ ๑ อ.พระพุทธรเจ้าอันพระองค์ทรงเนรมิตแล้วนั้น ผู้อันหมู่แห่งนาคแวดล้อมแล้ว เป็นผู้ประทับนั่งแล้ว ในภายใต้แห่งฉัตรอันชาว

คันหนึ่ง ๆ ด้วยนั้นเทียว แห่งต้นกล้วยพฤกษ์ต้นหนึ่ง ๆ ด้วย แห่งพวงแห่งระเบียบและดอกไม้
พวงหนึ่ง ๆ ด้วย ย่อมเป็น ฯ อ.พระศาสดา ทรงเนรมิตแล้ว ซึ่งพระพุทธรูปเจ้าอันพระองค์
ทรงเนรมิตแล้ว องค์หนึ่ง ๆ ผู้เป็นไปกับด้วยบริวาร ในโอกาสหนึ่ง ๆ ในเทวดา ท. แม้มิเทวดา
ผู้ดำรงอยู่ที่ภาคพื้นแผ่นดิน ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ภิกษุทั้งหลาย กราบทูลพระตถาคตว่า พระพุทธรูปเจ้าข้า พระธรรมมาราม มิได้มีแม่
เพียงความรักในพระองค์ ไม่ทำแม่เพียงการปรึกษากับพวกข้าพระองค์ว่า ข้าว่า พระบรมศาสดา
จักปรินิพพาน พวกเราจักทำอะไรหนอแล ดังนี้ ฯ พระบรมศาสดารับสั่งให้เรียกเธอมาแล้วตรัส
ถามว่า ข้าว่า เธอทำอย่างนั้น จริงหรือ ฯ พระธรรมมาราม กราบทูลว่า จริง พระพุทธรูปเจ้าข้า ฯ
เพราะเหตุไร ฯ เธอจึงกราบทูลว่า ข้าว่า ล่วงไปอีก ๔ เดือน พระองค์จักปรินิพพาน
ก็ข้าพระองค์ยังเป็นผู้ไม่ปราศจากโรคะ เมื่อพระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่นี้แหละ ข้าพระองค์จัก
พยายามบรรลुพระอรหัตให้ได้ เพราะเหตุนั้น ข้าพระองค์จึงใคร่ครวญคิดถึง ทวนระลึกถึงธรรม
ที่พระองค์ทรงแสดงแล้วอยู่ ฯ พระบรมศาสดาประทานสาธุการแก่เธอว่า ดีละ ฯ แล้วตรัสว่า
ภิกษุทั้งหลาย อันภิกษุผู้มีความรักในเราแม้รูปอื่น ต้องเป็นเหมือนภิกษุธรรมมารามนี้แหละ
แท้จริง ภิกษุทั้งหลายเมื่อทำการบูชาเรา ด้วยมัลลย์และของหอมเป็นต้น ไม่ชื่อว่าทำการบูชาเราเลย
ผู้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมเท่านั้น จึงจะชื่อว่าบูชาเรา ดังนี้ แล้วตรัสพระคาถานี้ว่า

ภิกษุผู้มีธรรมเป็นที่มายินดี ยินดีแล้วในธรรม
ครุ่นคิดถึงธรรม ทวนระลึกถึงธรรมอยู่ ย่อมไม่
เสื่อมจากพระสัทธรรม ฯ

พึงทราบวิเคราะห์ในบทเหล่านั้นว่า ธรรมคือสมณะและวิปัสสนา เป็นที่มายินดี เพราะอรรถ
ว่าเป็นเครื่องอยู่ประจำ ของภิกษุ นั้น เพราะเหตุนั้น ภิกษุ นั้น จึงชื่อว่าผู้มีธรรมเป็นที่มายินดี
ภิกษุใด ยินดีแล้วในธรรมนั้นนั่นแหละ เพราะเหตุนั้น ภิกษุ นั้น จึงชื่อว่า ผู้ยินดีแล้วในธรรม ชื่อว่า
ผู้ครุ่นคิดถึงธรรม เพราะคิดถึงธรรมนั้นนั่นแลบ่อย ๆ อธิบายว่า ใคร่ครวญถึงธรรมนั้นอยู่
ดังนี้ ฯ

พระราชปริยัติเมธี ธรรมเสฏฐิ วัตรณะสงคราม
สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย.
ตรวจแก้.